

Van: [redacted] <[redacted]@zonneparkskulenboarch.nl>

Verzonden: 13-03-2026 17:02

Aan: [redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>

CC: [redacted] <[redacted]@bugelhajema.nl>,
[redacted] <[redacted]@t-diel.nl>

Onderwerp: Notitie invloed van drijvend zonnepark op zeearend

Beste [redacted]

Zoals verwacht hebben we vandaag de notitie ontvangen van Eelerwoude over de zeearend. Omdat de provincie Fryslân een handhavingsverzoek heeft ontvangen in het kader van de werkzaamheden van het drijvende zonnepark Skûlenboarch en die zich specifiek richt op de zeearenden, stuur ik je deze notitie alvast door.

De notitie wordt later onderdeel van de update van de natuurtoets waar we gisteren over hebben besproken. Wellicht goed om te vermelden dat in de notitie wordt verwezen naar gedocumenteerde waarnemingen van een met GPS gezenderd paartje. Bij de werkgroep Zeearend is de GPS data beschikbaar. Voor het trekken van de conclusies in de notitie was deze data niet noodzakelijk, maar deze is dus wel beschikbaar, mochten jullie dat van belang vinden voor de natuurtoets.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted] Zonnepark Skulenboarch B.V.

T: 06-[redacted]

M: [redacted]@zonneparkskulenboarch.nl

Ecologische notitie

Invloed van de aanleg van een drijvend zonnepark op de zeearend

Projectnummer: 209152
Datum: 12-3-2026

Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens om Zandwinplas Skûlenboarch en het direct aangrenzende gebied opnieuw in te richten met een drijvend zonnepark, recreatief medegebruik en natuurwaarden (Gorissen Advies, 2021).

Zandwinplas Skûlenboarch is gelegen in de gemeente Tytjerksteradeel, in de Nederlandse provincie Friesland (afbeelding 1). De zandwinplas wordt omringd door een kleinschalig akker- en weidelandschap. Dit landschap wordt gevormd door graslanden en maispercelen met veel houtsingels en sloten als perceelscheidingen. Ten noordwesten van de zandwinplas ligt industrieterrein Skûlenboarch.

Herinrichting Zandwinplas Skûlenboarch

Afbeelding 1: Weergave van het plangebied (Esri, 2026).

De plannen van de voorgenomen ontwikkeling zijn in een ver gevorderd stadium. Conform de planning zal er in de eerste week van maart 2026 worden gestart met de realisatie van het drijvende zonnepark. Sinds januari 2026 wordt de zandwinplas regelmatig bezocht door een zeearend. Omwonenden en de lokale vogelwerkgroep zijn bezorgd dat de realisatie van het drijvende zonnepark een negatief effect heeft op de zeearend.

Voor deze notitie is een bureaustudie uitgevoerd en zijn gevalideerde gegevens uit de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) gebruikt. Er is geen veldbezoek uitgevoerd, in plaats daarvan is gebruik gemaakt van lokale waarnemingen.

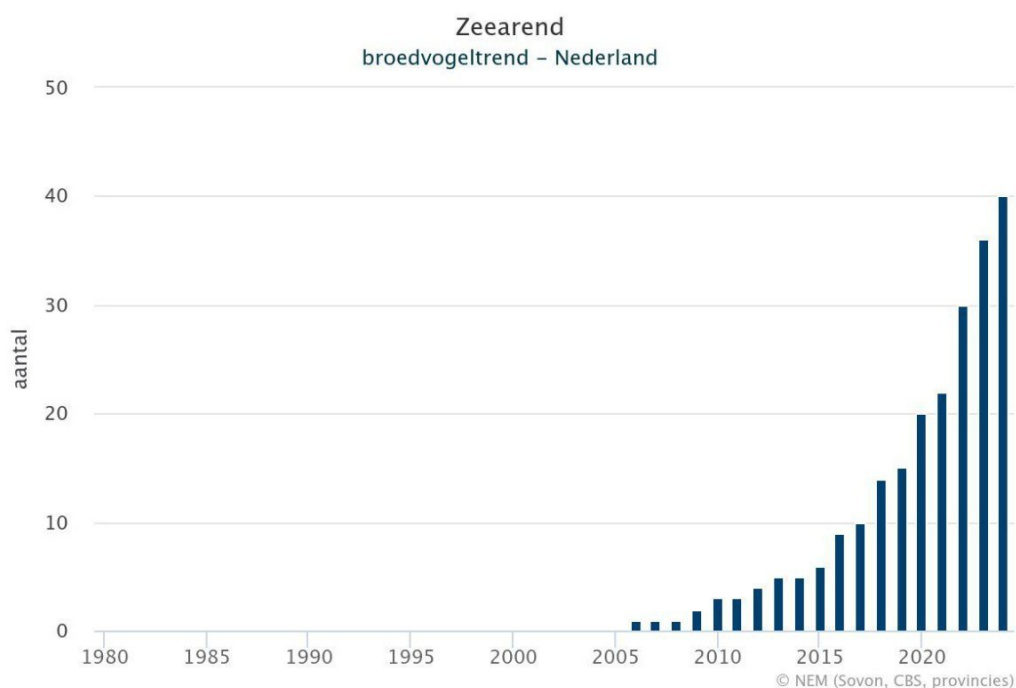
Voorliggende notitie richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties van de voorgenomen ontwikkeling op de zeearend. Daarnaast wordt beschreven of dit past binnen het wettelijk kader vanuit de natuurwetgeving en -beleid in de Omgevingswet.

Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Zeearend

Soortbeschrijving en trend

De zeearend is de grootste roofvogel van Nederland en broedt nabij grote wateren en moerassen die rijk zijn aan vis en watervogels. De zeearend broedt sinds 2006 in Nederland. Voor die tijd werd deze soort alleen aangetroffen als schaarse wintersvogel. De populatietrend van de zeearend in Nederland vertoont een significante toename van meer dan 5 % per jaar. In de laatste 12 jaar is de broedpopulatie van de zeearend in Nederland minstens verdubbeld (afbeelding 2). Ook op lokaal niveau in de provincie Friesland is sprake van een sterke toename van het aantal broedende zeearenden (SOVON, 2024). De zeearend heeft in Nederland dan ook een gunstige staat van instandhouding (Foppen & Vogel, 2022).

Afbeelding 2: Broedvogeltrend van de Zeearend in Nederland (NEM, 2024).

Wettelijk kader

Omgevingswet andere soorten

In de Omgevingsverordening 2022, provincie Fryslân, Afd 5.6 en Bijlage 5.7 is de zeearend opgenomen als vogelsoort met een jaarrond beschermd nest van categorie 4. Onder deze categorie vallen nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

De nesten van de zeearend zijn het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Vogelrichtlijn

De zeearend is opgenomen in de Vogelrichtlijn van Natura 2000 als waardevolle niet-broedvogel. In Nederland zijn vier Natura 2000-gebieden aangewezen met een instandhoudingsdoelstelling voor deze soort. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied met een instandhoudingsdoelstelling ten behoeve van de zeearend vanaf het plangebied is het Lauwersmeergebied. In het Lauwersmeergebied geldt dat het oppervlak aan geschikt foerageergebied behouden dient te blijven.

In het geval dat bij een ontwikkeling significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000 gebied te verwachten zijn geldt in Nederland dat er een Natura2000-toetsing moet worden uitgevoerd.

Nederlandse Rode Lijst

Gezien het feit dat de zeearend een nieuwkomer is als broedvogel in Nederland is de soort als gevoelig geplaatst op de Rode Lijst van broedvogels (van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017).

Voor soorten die staan op de Nederlandse Rode Lijst geldt geen vergunningplicht. Wel geldt er een specifieke zorgplicht. Dit houdt in dat indien negatieve effecten op de staat van instandhouding van Rode lijst soorten te verwachten zijn, passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen. Zie ook Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal.

Voorkomen en functie

In september 2024 zijn voor het eerst twee zeearenden waargenomen bij de zandwinplas Skûlenboarch (NDFF, 2026). Deze dieren zijn vrij snel na de waarneming weer vertrokken. In 2024 en 2025 zijn enkele gedocumenteerde waarnemingen van zeearend bekend die kort aan het foerageren was bij de zandwinplas (Waarneming.nl, 2026). Pas sinds Januari 2026 wordt bijna dagelijks één adulte zeearend gezien rondom de zandwinplas (NDFF, 2026). Het betreft een paartje dat is gezenderd met gps en afgelopen jaar voor het eerst heeft genesteld in de Twijzelermeden. Ook dit jaar zijn ze hier regelmatig foeragerend en rustend waargenomen (<https://portal.werkgroepzeearend.nl/>).

In de omgeving van de zandwinplas is in principe geschikt broedbiotoop, in de vorm van grote bomen met een volgroeide boomkruin, aanwezig. Uit lokale waarnemingen blijkt dat het aanwezige dier geen territoriaal gedrag vertoont en niet bezig is met het verzamelen van nestmateriaal. Nesten van zeearend zijn in de huidige situatie dan ook uit te sluiten.

Met oog op de snel toenemende populatie van de zeearend is een toekomstig broedgeval in de omgeving niet uit te sluiten.

Er kan worden geconcludeerd dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van de zeearend. Dit foerageergebied maakt geen onderdeel uit van de functionele leefomgeving van een bewoond nest uit de omgeving. Bovendien is er in de regio voldoende alternatief foerageergebied aanwezig zoals bij het Burgumer Mar en bij De Leien.

Effecten

Omgevingswet andere soorten

Bij de realisatie van het drijvend zonnepark gaat er foerageergebied van de zeearend verloren. Er blijft een oppervlak aan open water aanwezig. Het verlies aan foerageergebied (ca 25 hectare, oftewel 50% van het totale wateroppervlak) heeft geen invloed op de functionele leefomgeving van een nest in de omgeving omdat er van broedgevallen geen sprake is. Bovendien wordt er geen nest verstoord en/ of vernietigd. Ook de beplanting waar de vogel rust blijft behouden. Slaapplaatsen van zeearend zijn niet bij wet beschermd. Mocht de slaapplaats (door de bouw tijdelijk) niet meer worden gebruikt is dit wettelijk toegestaan. Het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit bij de provincie Friesland is dan ook niet noodzakelijk.

Vogelrichtlijn

Het plangebied ligt op ongeveer 16 kilometer van het Lauwersmeergebied.

De instandhoudingsdoelstellingen voor zeearend gelden alleen binnen de grenzen van het Natura2000 gebied. Gezien de ligging op grote afstand van het Lauwersmeergebied zijn significante negatieve effecten op deze instandhoudingsdoelstellingen op voorhand uit te sluiten. Een nadere toetsing aan de Natura2000 doelstellingen of het aanvragen van een vergunning is in het kader van de Vogelrichtlijn niet noodzakelijk.

Nederlandse Rode Lijst

De ontwikkeling heeft als gevolg dat er geschikt foerageergebied voor de zeearend verloren gaat. Door de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving wordt niet verwacht dat dit verlies aan foerageergebied een negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de zeearend. Het treffen van preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen zijn in principe niet noodzakelijk. In deze situatie zouden passende herstelmaatregelen wel kunnen zorgen voor begrip en medewerking vanuit de omgeving.

Conclusie

Hoewel het voorgenomen plan leidt tot enig verlies van potentieel geschikt foerageergebied voor de zeearend, betreft dit een verlies van voor de soort beperkte omvang en lokale betekenis. Het aangetaste gebied vormt geen essentieel onderdeel van het kernleefgebied van de soort en is niet bepalend voor het functioneren van individuele vogels of voor de populatie als geheel. In de directe omgeving blijft ruim voldoende alternatief en kwalitatief vergelijkbaar foerageergebied beschikbaar, waardoor de functionele samenhang van het leefgebied behouden blijft.

Gelet op de omvang, ligging en aard van het verlies zijn geen significante negatieve effecten te verwachten op de lokale, regionale of landelijke populatie van de zeearend. De gunstige staat van instandhouding van de soort blijft derhalve ongewijzigd. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat het voorgenomen plan voldoet aan de geldende natuurwetgeving en dat het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, dan wel het doorlopen van aanvullende wettelijke procedures, niet noodzakelijk is.

Literatuur

- ESRI Nederland (2026). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Foppen R. & Vogel R., (2022) Staat van instandhouding van soorten van de Vogelrichtlijn zonder instandhoudingsdoelen in Natura 2000-gebieden, Sovon rapport 2022/81. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- NDFF (2026). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>
- NEM (2024). Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS, provincies). Broedvogeltrend Zeearend.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2024). A075 Zeearend niet-broedvogel (Bouwsteen ten behoeve van de VHR opgave)
- van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. (2017). Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen